

V. FEJEZET

A CSATLAKOZÓ VEZETÉKEK ÉS FOGYASZTÓI BERENDEZÉSEK KIVITELEZÉSI KÖVETELMÉNYEI

1. A KIVITELEZÉS MEGKEZDÉSÉNEK FELTÉTELEI

- Csatlakozó vezeték és fogyasztói berendezést az engedélyes által felülvizsgált és műszaki – biztonsági szempontból kivitelezésre alkalmasnak minősített tervdokumentáció alapján szabad létesíteni.
- Az ipari és mezőgazdasági célú gázfogyasztó készülékeket tartalmazó gázellátó rendszer esetében jelen előírásokon túlmenően a vonatkozó rendelet⁶⁷ előírásait is alkalmazni kell. Az ipari és mezőgazdasági célú gázfogyasztó készülékeket tartalmazó gázfogyasztó berendezést, valamint technológiákat a területi műszaki biztonsági felügyelőségnek történt bejelentés után szabad létesíteni.

2. ÁLTALÁNOS KIVITELEZÉSI KÖVETELMÉNYEK

- Kivitelezni csak kivitelezői jogosultság birtokában szabad.
- Jogszámban⁶⁸ meghatározott esetekben a kivitelezőnek építési naplót kell vezetnie.
- A kivitelezést a műszaki-biztonsági szempontból felülvizsgált és kivitelezésre alkalmasnak minősített tervdokumentáció alapján kell végezni.
- Eltérés a tervező és az engedélyes hozzájárulásával lehet.

2.1. A kivitelezővel szemben támasztott követelmények

A földgázellátásról szóló törvény⁶⁹ 21.§-ában meghatározott szerelési munkák elvégzésére az a gázszerelő jogosult, akít a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal a gázszerelők közhitelű hatósági nyilvántartásába⁷⁰ felvett. Ez nem zárja ki, és nem helyettesíti a hegesztővel szemben támasztott minősítési követelmények teljesülését, ha a kivitelezési munka ezt ezen előírás V. fejezet 2.3.1. pontja szerint szükségessé teszi, továbbá ha a létesítésre vonatkozó előírások további követelmények teljesülését is megköveteli.

2.2. Alépítményi munkák

A csatlakozó vezeték és a fogyasztói vezeték térszint alatti szakaszainak elhelyezésére szolgáló munkaárkot a létesítési hozzájárulással rendelkező tervdokumentációban előírtaknak megfelelő nyomvonalon kell elkészíteni. Ettől eltérni a tervező írásos hozzájárulásával szabad, ha a változtatás:

- nem jár a környezet védelmére vonatkozó követelmények sérelmével,
- nem indokolja a tervek műszaki biztonsági szempontból történő módosítását.

A térszint alatti gázvezeték nyomvonalának kialakítása az engedélyes technológiai utasítása szerint a helyi viszonyok figyelembevételével – a tervező által meghatározandó módon – történhet. A munkaárkot a létesítésre kerülő gázvezeték helyszínrajzi és mélységi elrendezése szerint kell kialakítani.

A felépítményi munkák befejezése és az előírt vizsgálatok befejezése után a földvisszatöltést és tömörítést a technológiai utasítás szerint kell elvégezni.

2.3. Felépítményi munkák

2.3.1. Nem oldható kötések

A csatlakozó- és fogyasztói vezetékek csökötéseinél nem oldható kötések kell alkalmazni. Oldható kötések csak szerelvényekhez, idomokhoz, mérőelemekhez, szigetelő közdarabokhoz, műszerekhez és csővég lezárásokhoz alkalmazhatók.

Amennyiben a cső anyaga, mérete, vagy a szerelési körülmények megváltoznak, vagy azokat módosítani kell, a szerelési technológia előírásaira vonatkozóan a tervező által új technológiai követelményrendszer megadása szükséges, és a munkálatokat ennek megfelelően szabad folytatni.

⁶⁷ 13/2004. (II.13.) GKM rendelet „Az ipari és mezőgazdasági gázfogyasztó készülékek megfelelőségének tanúsítási, illetve jóváhagyási rendjére és forgalomba hozatalára vonatkozó szabályokról”

⁶⁸ 51/2000. (VIII. 9.) FVM-GM-KöViM együttes rendelet az építőipari kivitelezési, valamint a felelős műszaki vezetői tevékenység gyakorlásának részletes szakmai szabályairól és az építési naplóról

⁶⁹ 2003. évi XLII. törvény A gázellátásról

⁷⁰ 26/2000. (VII. 28.) GM rendelet a gázszerelők nyilvántartásáról

1.3.1.1. Acél anyagú csatlakozó és fogyasztói vezeték szerelése

a) Szerelés hegesztett kötéssel

Csőanyagok

- Acél anyagú csatlakozó és fogyasztói vezeték létesítésére csak olyan dolgozó alkalmazható, aki legalább gázvezeték és készülékszerelő szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezik.
- Láng vagy ívhegesztést csak az ezzel megbízott, hegesztő szakvizsgával, munkavédelmi vizsgával és tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező dolgozó végezhet.
- A vezeték létesítéséhez felhasznált csőanyag feleljen meg a III. fejezet III.-3. sz. táblázatban megadott csőanyagoknak.
- A felhasznált anyagoknak rendelkezniük kell a megfelelő minőségre vonatkozó bizonyítvánnyal.
- Bontott csövet gázvezeték építéshez felhasználni nem szabad.
- Nem használható fel olyan cső, amelynek felületét a tárolás során bekövetkezett korrózió szemcséssé tette.
- Hegesztett kötés falba, földembe nem kerülhet.

Iránytörés

- DN 20-nál nem nagyobb átmérőjű csövek esetén hajlítással, de a cső hajlításakor annak keresztmetszete nem csökkenhet és körkörösége nem torzulhat,
- DN 25 méretnél hajlítással, vagy forrcső ív behesztésével,
- DN 25 -nél nagyobb átmérők esetén forrcső ív behesztésével történhet.
- Sajtolt csőidomot (csőszűkítő, húzott "T" idom) akkor kell alkalmazni, ha az idom nagyobb átmérője meghaladja a DN 100 méretet.

Hegesztési eljárás (technológia)

- 4,5 [mm] falvastagságnál nem nagyobb falvastagságú csöveket és csőidomokat - tompa illesztéses - lánghegesztési eljárással lehet hegeszteni.
- a 4,5 [mm]-nél nagyobb falvastagságú csöveket és csőidomok bevont elektródás - az üzemi hőmérsékletnek megfelelő hideg ütőmunkára bizonylatolt elektródával - kézi ívhegesztéssel kell hegeszteni.
- Mindazon acél vezetékknél, ahol minősített hegesztő végezhet csak hegesztést, azt a vonatkozó szabvány⁷¹ szerinti eljárásvizsgálattal igazolt hegesztési utasításnak (WPS) megfelelően kell végezni.

Technikai feltételek

- Hegesztett kötések készítésére olyan eszközök használhatók, amelyek megfelelnek az acélhegesztő eszközök időszakos felülvizsgálatát elrendelő rendelet⁷² előírásainak.
- A hegesztésnél alkalmazott berendezések, gépek, készülékek, szerszámok, segédeszközök, védőeszközök (továbbiakban berendezések) feleljenek meg a vonatkozó jogszabályban⁷¹ előírt követelményeknek.

Személyi feltételek

- Hegesztett szerkezet kivitelezésére a vonatkozó rendelet⁷³ szerinti engedéllyel rendelkező szervezet, vagy a szabvány⁷⁴ előírásai szerint minősített hegesztő jogosult.
- Ezen előírás hatálya alá tartozó, DN 25-nél nagyobb méretű nagyközépnomású, DN 50-nél nagyobb méretű közép- és a DN 100-nál nagyobb méretű kisnyomású csatlakozó és fogyasztói vezeték hegesztésére csak a minősített ív-, és/vagy lánghegesztő jogosult. Ez esetben a hegesztés kivitelezőjének rendelkeznie kell szabvány szerinti⁷⁵ követelményeket kielégítő hegesztési koordinációs személyzettel (hegesztési felelőssel, hegesztő műszaki szakemberrel) és a szabvány⁷⁶ előírásai szerint minősített hegesztőkkel.

⁷¹ MSZ EN 288-3 Hegesztési utasítás és hegesztéstechnológia jóváhagyása fémekre. 3. rész. Technológiai vizsgálatok acélok ívhegesztésére

⁷² 43/1999. (VIII.4.) GM számú rendelettel módosított 31/1994. (XI.10.) IKM számú rendelettel hatályba léptetett Hegesztési Biztonsági Szabályzat

⁷³ 3/1998. (I.12.) IKIM rendelet az egyes hegesztett szerkezetek gyártását végző gazdálkodó szervezetek alkalmazásának igazolásáról

⁷⁴ MSZ EN 287-1 Hegesztők minősítése ömlesztő hegesztésre. 1. rész. Acélok.

⁷⁵ MSZ EN 719 – Hegesztési felügyelet. Feladatok és felelősség

⁷⁶ MSZ EN 287-1 – Hegesztők minősítése. Ömlesztő hegesztés. Acélok.

- Minden más esetben a rendelet⁶⁸ szerint nyilvántartott gázszerelő is jogosult a csatlakozó- és fogyasztói vezeték kivitelezésére.

A hegesztett kötések vizsgálata

A hegesztett kötések ellenőrzését a vonatkozó szabvány⁷⁷ előírásai szerint kell elvégezni és dokumentálni.

A hegesztés dokumentálása

A hegesztési naplót DN 25-nél nagyobb méretű nagyközépnomású, DN 50-nél nagyobb méretű közép- és a DN 100-nál nagyobb méretű kisnyomású csatlakozó- és fogyasztói vezeték hegesztése esetén, a vonatkozó jogszabály⁷⁸ előírásai szerinti esetekben naprakészen kell vezetni.

A hegesztési naplónak az alábbiakat kell tartalmazni:

- a hegesztő neve, jele,
- a vizsgabizonyítvány száma, kelte és érvényessége,
- a varrat sorszáma, neme,
- a varrat minősítése (radiográfiai vizsgálatok szükségességét és számát a vonatkozó szabvány⁷⁹ szerint kell megállapítani),
- a varraton végzett javítások,
- a javítások eredménye,
- a hegesztés körülményei (időjárás).

b.) Szerelés présidomos kötéssel

Cső- és csőidom anyaga:

- Présidomos kötéshez a technológiára alkalmas, tanúsítással rendelkező acélcsővek és -idomok használhatók fel.
- A szerelésnél csak a felhasznált anyaghoz (márkához) előírt présopfa használható.
- A technológia rendszergazdája a szerelési jogosultságot vizsgáláshoz kötheti.

1.3.1.2. Rézanyagú csatlakozó és fogyasztói vezeték szerelése

Rézanyagú csatlakozó és fogyasztói vezeték az szerelhet, aki az adott technológiára vonatkozó tanfolyamot elvégezte, és arról tanúsítvánnyal rendelkezik.

a) Szerelés forrasztott kötéssel

Cső-és csőidom anyag

- az alkalmazott csőanyag feleljen meg a szabvány⁸⁰ előírásainak,
- a csőanyag keménységi fokozata szabadon szerelt vezetéknel „kemény” (R 290) vagy „félkemény”(R 250), rejtett szerelésnél lehetőleg „lágy” (R 220) fokozatú is lehet. Falvastagsága 22 [mm] csőátmérőig minimum 1,0 [mm], 28 [mm] csőátmérőtől legalább 1,5 [mm] legyen.
- a vezeték szerelésénél felhasznált idomok a szabvány⁸¹ előírásainak feleljenek meg,
- 18 x 1 [mm] átmérőig helyszínen készült csőhajlítás és tokos csőkötés alkalmazható.

Forrasztási eljárás (technológia)

- az alkalmazott forrasztóanyag feleljen meg a vonatkozó szabvány⁸² előírásainak és legalább 450 [°C] olvadáspontú legyen, amely felhasználásánál a gyártó előírásait be kell tartani,
- csak a forrasztóanyaghoz előírt, a vonatkozó szabvány⁸³ szerinti folyósítószer szabad használni.

⁷⁷ MSZ EN 12732 Gázellátó rendszerek. Acélcsővek hegesztése. Műszaki követelmények.

⁷⁸ 51/2000. (VIII.9.) FVM-GM KöViM együttes rendelete az építőipari kivitelezési, valamint a felelős műszaki vezetői tevékenység gyakorlásának részletes szakmai szabályairól és az építési naplóról

⁷⁹ MSZ EN 12007-1,-3 Gázellátó rendszerek. Legfeljebb 16 bar üzemi nyomású csővezetékek.

MSZ EN 12732 Gázellátó rendszerek. Acélcsővek hegesztése. Műszaki követelmények.

MSZ EN 1594 Gázellátó rendszerek. 16 bar-nál nagyobb üzemi nyomású csővezetékek. Műszaki követelmények

⁸⁰ MSZ EN 1057 Varrat nélküli, körszelvényű rézcsővek víz és gáz részére, egészségügyi és fűtési alkalmazásra

⁸¹ MSZ EN 1254-1 Szerelvények réz csőhöz kapillárisan lágy vagy kapillárisan kemény forrasztható véggel

⁸² MSZ EN 1044 Keményforrasztás. Keményforrasztók.

⁸³ MSZ EN 1045 Keményforrasztás. Folyósítószeres keményforrasztáshoz. Osztályba sorolás és műszaki szállítási feltételek

b) Szerelés présidomos kötéssel

Cső- és csőidom anyaga

- csak a szabvány⁷⁹ előírásainak megfelelő kemény vagy félkemény fokozatú rézcső alkalmazható,
- az alkalmazott cső falvastagsága 22 [mm] külső csőátmérőig 1,0 [mm], 28 [mm] külső csőátmérőnél 1,5 [mm].
- a vezeték szerelésénél felhasznált idomok a szabvány⁸⁴ előírásainak feleljenek meg,
- a szerelésnél csak a felhasznált anyaghoz előírt présfofa használható.

2.3.1.3. A PE anyagú csatlakozó és fogyasztói vezeték szerelése

a) Cső- és csőidom anyaga

- a cső és csőidom anyaga feleljen meg a III.-3. sz. táblázathoz tartozóan megadott szabványnak,
- csak a hivatkozott szabványban⁸⁵ megadott tárolási időn belül használhatók fel a csövek és csőidomok, Hegesztési eljárást az V.-1. sz. táblázat szerint kell megválasztani.

V.-1. sz. táblázat

PE cső mérete DN	Hegesztési eljárások								Elektro- fittin- ges
	Tompá	Tompá CNC	Tokos		Nyereg idom nyakmérete Kézi számmal hegesztés DN 20; DN 32	Nyereg			
			Kézi	Gépi		DN 63	DN 90	DN 110	
20 SDR 11	-	-	+	-	-	-	-	-	+
32 SDR 11	-	-	+	-	-	-	-	-	+
63 SDR 17,6 SDR 11	-	-	+	+	-	-	-	-	+
90 SDR 17,6 SDR 11	-	-	-	+	+	+	-	-	+
110 SDR 17,6 SDR 11	-	+	-	+	+	+	-	-	+
160 SDR 17,6 SDR 11	+	+	-	-	+	+	+	+	+
200 SDR 17,6 SDR 11	+	+	-	-	+	+	+	+	+
250 SDR 17,6 SDR 11	+	+	-	-	+	+	+	+	+
315 SDR 17,6 SDR 11	+	+	-	-	+	+	+	+	+
400 SDR 17,6 SDR 11	+	+	-	-	+	+	+	+	+

b) Technikai feltételek

A PE hegesztést csak olyan hegesztő berendezéssel szabad végrehajtani amely érvényes és megfelelőnek minősített felülvizsgálati dokumentációval rendelkezik. A hegesztő eszközök felülvizsgálatát gyártói ajánlás szerint a márkaszerviz, vagy a hegesztőgépek felülvizsgálatával megbízott szervezet végezheti.

⁸⁴ MSZ EN 1254-2 Összenyomható végű szerelvények rézcsövekkel való felhasználásra

⁸⁵ MSZ EN 1555 szabványsorozat. Műanyag csővezetékek éghető gázok szállítására. Polietilén csövek.

c) Személyi feltételek

PE anyagú csatlakozó és fogyasztói vezetéken hegesztési munkálatokat csak a vonatkozó rendelkezés⁸⁶ szerint, az adott hegesztési eljárásra érvényes minősítéssel rendelkező műanyaghegesztő végezhet. A PE anyagú csatlakozó és fogyasztói vezetékek hegesztési munkálatainak helyszíni irányítására és ellenőrzésére PE vezetéképítés irányítói képesítéssel rendelkező felelős személyt kell megbízni, akinek feladatát munkaköri leírásban kell szabályozni.

A PE vezeték hegesztését a műanyaghegesztők minősítési rendszeréről szóló rendelet közleménye⁸⁷ szerinti eljárásvizsgálattal igazolt hegesztési utasításnak (WPS) megfelelően kell végezni.

Sajtolt, vagy más mechanikai kötések alkalmazását a kötési rendszer tulajdonosa vizsgálathoz kötheti.

d) A hegesztett kötések vizsgálata

A polietilén cső hegesztések vizsgálatát a vonatkozó szabvány⁸⁸ szerint kell elvégezni és dokumentálni.

2.3.2. Oldható kötések

2.3.2.1. Karimás kötés

A karimás kötések készítésénél fokozott figyelemmel kell lenni:

- az alkalmazott karimák nyomásfokozatára,
- a csővégre felhegesztett karimák csőtengelyre való merőlegességére,
- a karima tömítés anyagára,
- és műszaki megoldására.

2.3.2.2. Menetes kötés

Menetes kötés alkalmazható:

- szerelvények beépítésénél,
- gázfogyasztó készülékek kötéseinél,
- műszerek és műszer vezetékek kötéseinél,
- egyéb olyan helyeken, ahol az engedélyes technológiai utasításai ezt megengedik.

A csatlakozó vezetékbe és/vagy fogyasztói berendezésbe DN50 (2")-nél nagyobb méretek esetén menetes kötés alkalmazását kerülni kell.

A menetes kötésekhez alkalmazott tömítőanyagok feleljenek meg a szabvány⁸⁹ előírásainak.

2.3.2.3. Mechanikai kötés

Mechanikai kötésre csak feljogosított szervezet által gázra megfelelőnek tanúsított technológia alkalmazható.

Kivitelezéskor a mechanikai kötés technológiai rendszer kiadójának, előírásait kell betartani. Az engedélyes minden esetben köteles az alkalmazási feltételek teljesülését ellenőrizni.

PE-acél átmenet kialakításánál a mechanikai kötések feleljenek meg a szabvány⁹⁰ előírásainak.

A technológia szerint egyszer használatos kötési elemeket ismételtlen felhasználni nem szabad.

2.3.2.4. Hollandi anyás kötés

A hollandi anyás kötés anyagának és tömítőanyagának megválasztásánál figyelemmel kell lenni a csatlakozó vezeték és a fogyasztói berendezés üzemi nyomására, hőmérséklet tartományára és a szállított közegre.

⁸⁶ 15/1998. (IKK.8.) IKIM közlemény a műanyaghegesztők minősítési rendszeréről

⁸⁷ 6/1996. (II. 21.) IKM rendelet - a hegesztők minősítéséről - alapján kiadott 15/1998. (IKK. 8.) IKIM számú közlemény a műanyaghegesztők minősítési rendszeréről

⁸⁸ MSZ EN 12007-2 Gázellátó rendszerek - Csővezetékek 16 bar maximális üzemi nyomásig - 2. rész: Polietilénre vonatkozó specifikus funkcionális ajánlások (MOP 10 bar-ig bezárólag)

⁸⁹ EN 751 Az 1., 2. és 3. gázcsalád gázaival és forró vízzel érintkező menetes fémkötések tömítő anyagai

⁹⁰ EN 1555-3 Műanyag csővezetékek éghető gázok szállítására. Polietilén (PE). Csőidomok.

2.3.3. Csatlakozó és fogyasztói vezeték korrózióvédelme

Acélcsőnél olyan helyen, ahol a cső teljes felületéhez szerelt állapotban nem lehet hozzáférni, a csövet a felszerelés előtt korrózióvédelemmel kell ellátni, a használatbavétel előtt az összes csőfelület korrózióvédelméről gondoskodni kell. A korrózióvédelem megfelelőségéről a csatlakozó és fogyasztói vezeték teljes élettartama idején folyamatosan gondoskodni kell. A korrózióvédelem történhet festéssel, fémbevonattal, műanyag bevonattal. A szabadon szerelt vezeték a szállított közegnek megfelelő sárga színűre kell festeni, vagy színjelöléssel kell ellátni. A színjelölés lakó- és kommunális épületeknél nem kötelező.

- Rézcsőnél és rozsdamentes acélcsőnél korrózióvédelemről nem kell gondoskodni.
- Hagyományos módszerrel szerelt acélcsővezeték esetén a passzív korrózióvédelmi eljárásokat kell alkalmazni.
- Minden falban vakolattal eltakart acél csővezeték az elvakolás előtt passzív korrózióvédelemmel kell ellátni.

2.4. Nyomáspróba

Módszere

A csatlakozó- és a fogyasztói vezeték anyagának és szerelésének megfelelőségét üzemszerű állapotban szilárdsági- és tömörségi nyomáspróbával ellenőrizni kell.

A nyomáspróba végrehajtására a tervezőnek az engedélyezési dokumentáció részeként nyomáspróba tervet kell készíteni.

A csatlakozó vezeték és a fogyasztói berendezés tömörsége, a nyomáspróba terv szerinti elvégzése, dokumentálása és értékelése a kivitelező feladata és felelőssége.

A nyomáspróba gyakorlati végrehajtását az engedélyes képviselője, vagy megbízottja jogosult ellenőrizni.

A nyomáspróba megkezdésének feltétele legalább:

- a csatlakozó vezeték és a fogyasztói vezeték üzemeltetésre kész állapota,
- az összes kötés legyen hozzáférhető és festéstől, takarástól mentes,
- valamennyi beépített tartozék és kötés feleljen meg a kivitelezésre alkalmasnak minősített tervben előírt feltételeknek,
- a nyomáspróba időpontjában elvárható tartalmú megvalósulási dokumentáció kivitelező által engedélyes részére történő átadása,
- engedélyes tervtől történt eltérés esetén az eltérés jogosságának, műszaki-biztonsági szempontból megfelelőségének, és a kivitelezett állapothoz történt hozzájárulások dokumentált igazolása.

A szilárdsági és a tömörségi nyomáspróba értékét, időtartamát és a szükséges műszerezettséget a tervező által a műszaki leírásban meghatározott módon kell biztosítani.

A szilárdsági és tömörségi nyomáspróba levegővel, vagy semleges gázzal végezhető el.

A szilárdsági vizsgálat előzze meg a tömörségi vizsgálatot.

A nyomáspróba során kerülni kell minden hirtelen nyomásnövekedést a vizsgált létesítményben.

Meglévő földgáz fogyasztói vezeték bővítése esetén nyomáspróbaként elegendő a szereléssel érintett részek haszongázzal, üzemi nyomáson végzett tömörség ellenőrzés, az engedélyes technológiai utasítása szerint.

A nyomáspróbáról jegyzőkönyvet kell felvenni.

A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

- a nyomáspróba helyét és időpontját,
- a létesítmény megnevezését és főbb adatait, a "D" terv azonosítóját,
- a nyomáspróbán résztvevő személyek nevét,
- a műszerezettségre vonatkozó adatokat,
- a nyomáspróba kezdetén és végén mért adatokat, amelyek a nyomáspróba minősítéséhez szükségesek és indokoltak,
- a nyomáspróba minősítését.

2.4.1. Szilárdsági nyomáspróba

Értéke nem haladhatja meg a tervezési nyomást. Szükséges és indokolt esetben a csatlakozó vezeték és/vagy fogyasztói berendezés egyes tartozékait, amelyek nem viselik el a megválasztott vizsgáló nyomást, a vizsgálat időtartamára ki kell szerelni, vagy ki kell szakaszolni. A szilárdsági nyomáspróba értéke a legnagyobb üzemi nyomástól (MOP) függ az alábbi (V.-3. sz. táblázat) táblázatban megadottak szerint⁹¹:
A próbanyomás időtartama az állandósult állapot elérését követően 15 [min.].

V.-3. sz. táblázat

Legnagyobb üzemi nyomás (MOP) [bar]	Szilárdsági próbanyomás (STP) [bar]
$5,0 < \text{MOP} \leq 16$	legalább 1,3xMOP
$2 < \text{MOP} \leq 5$	legalább 1,4xMOP
$0,1 < \text{MOP} \leq 2$	legalább 1,75xMOP
$\text{MOP} \leq 0,1$	legalább 2,5xMOP

2.4.2. Tömörégi nyomáspróba

- A nyomás legyen legalább egyenlő a legnagyobb üzemi nyomással (MOP), de ne haladja meg a legnagyobb üzemi nyomás (MOP) 150 %-át.
- nagyközép nyomású pébévezeték tömörégi nyomáspróbája egyensúlyi (tenzió) gőznyomáson is elvégezhető, ha annak értéke legalább 3 [bar].

A 0,1 [bar]-t meg nem haladó legnagyobb üzemi nyomású (MOP) vezeték esetén a tömörésvizsgálat nyomása ne legyen nagyobb 150 [mbar]-nál. Időtartama az állandósult állapot elérését követően 10 [min.].

Megfelelőség értékelése és igazolása

A nyomáspróba akkor tekinthető eredményesnek, ha a vizsgált létesítményen szivárgás, maradandó alakváltozás és a külső légnyomás- és hőmérsékletváltozás által indokoltan bekövetkezett nyomásváltozáson túli nyomásváltozás nem következett be.

2.5. Villámvédelem

Épületen kívüli csatlakozó vezeték és a fogyasztói vezeték föld feletti tartozékaira a rendeletnek⁹² megfelelő villámvédelmi tervet kell készíteni. A villámvédelem kiépítése a tervtől függően elmaradhat.

2.6. Érintésvédelem

A csatlakozó- és vezetékek eltérő potenciálon lévő szakaszait áthidaló kötés alkalmazásával (potenciál kiegyenlítővel) egyenpotenciálra kell hozni.

2.7. A gázfogyasztó készülékek égéstermék-elvezetésének, illetve levegő bevezetésének vizsgálata

2.7.1. A „B” típusú gázfogyasztó készülékek égéstermék elvezetésének vizsgálata

A gázfogyasztó készülék csak akkor helyezhető üzembe, ha a területileg illetékes kéményseprő-ipari közszolgáltató az égéstermék-elvezetés megfelelőségét szakvéleményben igazolta. Az engedélyes, illetve üzembe helyező csak érvényességi időn belüli szakvéleményt fogadhat el.

2.7.2. A „C” típusú gázfogyasztó készülékek égéstermék elvezetésének és levegő bevezetésének vizsgálata

Abban az esetben, ha az égési levegő bevezetés és az égéstermék-elvezetés:

- teljes hosszában koncentrikus elemeket tartalmaz,
- a koncentrikus elemeknél az égéstermék-elvezető cső van belül,

⁹¹ MSZ EN 12007-1:2000 Gázellátó rendszerek - Csővezetékek 16 bar üzemi nyomásig - 1. Rész: általános funkcionális ajánlások

⁹² 2/2000 (I. 23.) BM rendelet A tűzvédelem műszaki követelményeiről.

- a koncentrikus égéstermék-elvezető és égési levegő bevezető elemeket a hozzá kapcsolódó gázfogyasztó készülékkel együtt tanúsították, és a vonatkozó előírások szerint minősítették és rendelkezik CE jellel,
- a koncentrikus égéstermék-elvezető és égési levegő bevezető berendezéshez csak egy gázfogyasztó készüléket csatlakoztattak,
- az égéstermék-elvezető és égési levegő bevezető berendezés szerelésére a gyártó magyar nyelvű technológiai utasítása rendelkezésre áll,
- a gázfogyasztó készülék az égési levegő megfelelő áramlását jelző-beavatkozó szerkezettel rendelkezik,
- a belső égéstermék-elvezető cső esetleges tömörtelenségének szén-dioxid vagy oxigén méréssel való ellenőrzésére a készüléken, vagy annak légbevezető cső csatlakozásánál az erre szolgáló mérőcsonk áll rendelkezésre, akkor
- a koncentrikus levegő-bevezető valamint égéstermék-elvezető cső gyártói előírás szerinti összeszereléséről és az előírt szerelési technológia betartásáról a gázfogyasztó készülék felszerelőjének az átadási eljárás során írásban nyilatkoznia kell,
- a levegő-bevezető – égéstermék-elvezető cső tömörségéről szivárgásvizsgálattal, a gázfogyasztó készülékbe épített levegőáramlás-érzékelő működéséről üzemi próbával a készülék üzembehelyezése, illetve a kötelező felülvizsgálat során meg kell győződni. A vizsgálat és az üzemi próba dokumentált elvégzése a gyártó által az üzembehelyezésre feljogosított személy kötelessége és felelőssége.

2.7.3. Abban az esetben, ha az égési levegő bevezetés és az égéstermék-elvezetés

- külön vezetékkel valósul meg,
- az égéstermék-elvezető és égési levegő bevezető elemeket a hozzá kapcsolódó gázfogyasztó készülékkel együtt tanúsították, és a vonatkozó előírások⁹³ szerint minősítették,
- az égéstermék-elvezető és égési levegő bevezető berendezés szerelésére a gyártó magyar nyelvű technológiai utasítása rendelkezésre áll,
- a gázfogyasztó készülék az égési levegő megfelelő áramlását jelző-beavatkozó szerkezettel rendelkezik, akkor az égési levegő-bevezető és égéstermék-elvezető cső tömörségéről tömörségvizsgálattal kell meggyőződni. A vizsgálat és az üzemi próba dokumentált elvégzése a gyártó által az üzembehelyezésre feljogosított személy kötelessége és felelőssége. Az üzembehelyező a vizsgálat elvégzésére a vonatkozó rendelet⁹⁴ értelmében kéményseprő-ipari közszolgáltatót köteles felkérni.

2.7.4. Ha az égési levegő-bevezető és égéstermék-elvezető berendezés nem a gázfogyasztó készülékkel együtt minősített, de tanúsítással rendelkezik

- és a gázfogyasztó készülék függőleges, gyűjtő rendszerű, zárt égéstermék-elvezető – levegő-bevezető berendezéshez csatlakozik,
- vagy külön vezetékkel valósul meg,
akkor a gázfogyasztó készülék csak a területileg illetékes kéményseprő-ipari közszolgáltató felülvizsgálata után és hozzájáruló szakvéleménye birtokában helyezhető üzembe.
Az üzembehelyezéskor csak érvényességi időn belüli szakvélemény fogadható el.

2.7.5. „C” típusú gázfogyasztó készülék cseréje, és az égési levegő-bevezető és égéstermék-elvezető rendszer változatlanul hagyása esetén csak olyan készülék építhető be, amelynek gyártója nyilatkozik a meglévő égéstermék-elvezető, illetve égési levegő bevezető rendszerrel való összeépíthetőségről.

A gázfogyasztó készülék csak a területileg illetékes kéményseprő-ipari közszolgáltató felülvizsgálata után és hozzájáruló szakvéleménye birtokában helyezhető üzembe.

⁹³ 22/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet Egyes gázfogyasztó készülékek kialakításáról és megfelelőségének tanúsításáról

⁹⁴ 27/1996 (X. 30.) BM rendelet A kötelező kéményseprő ipari szolgáltatásról

3. MŰSZAKI-BIZTONSÁGI ELLENŐRZÉS

3.1. Műszaki-biztonsági ellenőrzés feltételei földgáz esetén

Az elkészült csatlakozó vezetékét és fogyasztói berendezést műszaki-biztonsági szempontból az engedélyes, vagy megbízottja köteles felülvizsgálni. A műszaki-biztonsági ellenőrzést végző személy az ellenőrzésről jegyzőkönyvet állít ki, amelynek egy példányát a kivitelezőnek átadja.

3.1.1. A kivitelezés készre jelentése

Az elkészült létesítmény készre jelentésére - szerelési nyilatkozat (13. sz. melléklet) benyújtásával - a csatlakozó vezeték és a fogyasztói berendezés kivitelezője jogosult. A szerelési nyilatkozatnak tartalmaznia kell a kivitelező jogosultságának igazolását (igazolványa számát, érvényességét).

3.1.2. A sikeres műszaki-biztonsági ellenőrzés

Sikeres a műszaki-biztonsági ellenőrzés akkor, ha:

- a kivitelező a szerelési nyilatkozathoz csatolta a tartalomjegyzék szerinti megvalósulási dokumentációt a 10. sz. melléklet szerint,
- a megépült rendszer - szabvány⁹⁵ szerint - elvégzett szilárdsági és tömörségi nyomáspróbája sikeres volt,
- a kivitelező az anyagok és tartozékok megfelelőségét (beleértve az RB-s berendezéseket is) igazoló dokumentumokat a megvalósulási dokumentációhoz csatolta,
- az előírás szerinti kéményseprő-ipari közszolgáltató szakvéleménye rendelkezésre áll,
- a kivitelező csatolta a zárt égésterű gázfogyasztó készülékek gyárilag, a készülék tartozékaként szállított égéstermék rendszereinek előírt technológia szerinti szerelésére vonatkozó nyilatkozatát,
- a kivitelező csatolta a tömörségvizsgálatra kötelezett égéstermék elvezető berendezés tömörségvizsgálatának jegyzőkönyvét,
- a nyílt égésterű („A” és „B” típusú) gázfogyasztó készülékek esetén a légellátás-szellőzés terv szerint valósult meg,
- az arra jogosult szakember⁹⁶ által kiadott, szükséges érintésvédelmi igazolás rendelkezésre áll,
- a szükséges egyéb szakvélemények rendelkezésre állnak,
- a felszerelt gázfogyasztó készülékek az előírásoknak⁹⁷ megfelelnek.

3.1.3. A műszaki-biztonsági ellenőrzés meghiúsulása

Meghiúsul a műszaki-biztonsági ellenőrzés akkor, ha:

- a 3.1.2. pontban foglalt feltételek valamelyike nem teljesül,
- a szerelési nyilatkozat kiállítója nincs a helyszínen,
- a kivitelező a vonatkozó műszaki biztonsági előírásokat nem tartotta be,
- a megvalósulási dokumentáció tartalma hiányos vagy nem megfelelő,
- a szabadban elhelyezett nyomásszabályozó, gázmérő szekrénye hiányzik,
- lépcsőházban, vagy közös helyiségben elhelyezett gázmérő védőszekrénye hiányzik,
- az üzemeltetést gátló, vagy műszaki- biztonsági előírásokat sértő körülmények állnak fenn.

Meghiúsult műszaki-biztonsági ellenőrzés esetén a csatlakozó és/vagy fogyasztói vezeték nem helyezhető üzembe.

⁹⁵ MSZ EN 1775:2002, Gázellátás. Fogyasztói gázvezetékek. Legnagyobb üzemi nyomás ≤ 5 bar. Műszaki előírások.; vagy az MSZ EN 12007-1:2002 Gázellátó rendszerek. Legfeljebb 16 bar üzemi nyomású csővezetékek. 1. rész. Általános műszaki előírások.

⁹⁶ 5/1997. (III. 5.) IKIM rendelet egyes ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi tevékenységek gyakorlásához szükséges képzésekről

⁹⁷ 22./1998. IV.7. IKIM. rendelet A gázfogyasztó készülék megfelelőségi tanúsítása - 1. sz. melléklete

3.2. A műszaki-biztonsági ellenőrzés eltérései pébégáz esetén

- a) A műszaki-biztonsági ellenőrzés során az engedélyes képviselője a kivitelezett létesítményt a létesítési hozzájárulással rendelkező tervdokumentáció alapján műszaki biztonsági szempontból minősíti annak eldöntése céljából, hogy alkalmas-e használatba vételre.
- b) Az engedélyes a műszaki átadáson történő képviselőre szakirányú végzettségű⁹⁸ mérnöknek vagy technikusként adhat megbízást.
- c) Alkalmas minősítést az a kivitelezett csatlakozó vezeték és fogyasztói berendezés kaphat, amely a tervdokumentáció minden követelményének a 3.1. pontban foglaltaknak megfelelően, bizonylatokkal alátámasztottan megfelel.

4. ÜZEMBEHELYEZÉS

A csatlakozó vezeték és/vagy fogyasztói berendezés első, vagy ismételt üzembe helyezését - az engedélyes által műszaki-biztonsági szempontból felülvizsgált, és kivitelezésre alkalmasnak nyilvánított - tervdokumentáció alapján megvalósított - és az üzembe helyezést gátló hiánypótlás nélküli - műszaki átadás-átvételi eljárást követően szabad elvégezni.

A használatba vétel illetve üzembe helyezés az üzemtartó igényének megfelelően a gázfogyasztás megkezdését jelenti.

- Ipari és mezőgazdasági gázfogyasztó készülékek használatba vételét az illetékes Területi Műszaki Biztonsági Felügyelőség - helyszíni műszaki-biztonsági ellenőrzést követően -, határozatban engedélyezi kivéve, ha az üzembe helyezést a gázfogyasztó készülék gyártója vagy megbízottja végezte.
- A nem ipari és mezőgazdasági gázfogyasztó készülékek és ezek csatlakozó- és fogyasztói vezetékai az üzemeltető által kívánt időpontban használatba vehetők.

4.1. Csatlakozó- és fogyasztói vezeték gáz alá helyezése földgáz esetén

A csatlakozó vezeték és/vagy fogyasztói vezeték gáz alá helyezésére a műszaki-biztonsági szempontból sikeres ellenőrzést követően kerülhet sor. Ezt a műveletet csak az elosztói engedélyes, vagy megbízottja végezheti el.

A csatlakozó vezeték és a fogyasztói vezeték gáz alá helyezését megelőzően gondoskodni kell a bennük lévő levegő eltávolításáról.

A gáz alá helyezést az engedélyes ezen műveletekre vonatkozó technológiai utasítása szerint kell elvégezni.

A gáz alá helyező köteles meggyőződni a szabad csővégek biztonságos (csak szerszámmal bontható) gáztömör lezárásáról.

Az üzemben kívül helyezett létesítmény újbóli gáz alá helyezésére a tömörségi, hat hónapon túli üzemzúnet esetén a szilárdsági és tömörségi vizsgálat eredményes elvégzését követően kerülhet sor.

4.2. Gáz alá helyezés pébégáz esetében

Gáz alá helyezni kizárólag a műszaki átadáskor alkalmasnak minősített csatlakozó vezeték és fogyasztói berendezést szabad.

A gáz alá helyezést az engedélyes műszaki-biztonsági ellenőrzésre feljogosított képviselője végzi el az alábbi feltételek betartásával:

- Az engedélyes a gáz alá helyezés megkezdését megtagadhatja, ha a csatlakozó vezeték, a fogyasztói berendezés az életre, a testi épségre, az egészségre, vagy a biztonságra veszélyes.
- A gáz alá helyezést a 4.1. pontnak megfelelően (az engedélyes technológiai utasításának megfelelően) kell végrehajtani az oxigénmentesítés és a használatra vonatkozó előírás kivételével.
- A 4.1. ponttól eltérően nem helyezhető gáz alá a fogyasztói vezeték, ha legalább egy gázfogyasztó készülék nincs rácsatlakoztatva.
- Az üzembe helyezés alkalmával az üzemben tartóval ismertetni kell a teljes gázellátó rendszer, úgymint a nyomástartó berendezés, nyomástartó rendszer, a csatlakozó vezeték és a fogyasztói vezeték használatát, a karbantartásra és az időszakos felülvizsgálatra vonatkozó követelményeket. A gázfogyasztó készülékek használatát azok üzembe helyezésekor a gyártó vagy megbízottja ismerteti.
- Az engedélyesnek meg kell győződnie arról, hogy az üzemeltető az ismereteket elsajátította, és ezt a tényt jegyzőkönyvben kell.

A csatlakozó vezeték és tartozékainak gáz alá helyezése 9. sz. melléklet szerint történik.

⁹⁸ 12/2004 (II. 13.) GKM rendelet A földgázellátásban jelentős munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai képzésről és gyakorlatról

4.3. Gázfogyasztó készülékek üzembe helyezése

- 4.3.1. Gázfogyasztó készülék csak akkor helyezhető üzembe, ha az alábbi feltételek együttesen teljesülnek:
- A gázfogyasztó készülék megfelel e szabályzat IV. fejezet 1.1. pontjában előírtaknak.
  - A gázfogyasztó készülékhez a megfelelő elektromos csatlakozás kiépítésre került, a megfelelő feszültség rendelkezésre áll, és a csatlakozás érintésvédelmi megfelelősége dokumentált.
  - A gázfogyasztó készülék csatlakozási pontjában a készülék számára előírt minőségű gáz az előírt nyomáson rendelkezésre áll.
  - A gázfogyasztó készülék jelen szabályzatnak, gyártó előírásainak, tűzrendészeti utasításoknak megfelelően került elhelyezésre.
  - A gázfogyasztó készülék, illetve annak hőhasznosítója megfelelően fel van töltve és rendelkezik a méret, nyomás és töltet szerinti biztonsági berendezésekkel.
  - A gázfogyasztó készülék a hidegüzemi reteszfeltételekkel rendelkezik.
  - A gázfogyasztó készülék beüzemelője rendelkezik a készülék beüzemeléséhez előírt szakképzettséggel és jogosultsággal, az adott készülékre vonatkozó gyártói üzembe helyezési technológiát ismeri.
- 4.3.2. Nem szabad üzembe helyezni a gázfogyasztó készüléket, illetve meg kell tagadni annak üzembehelyezését, amennyiben:
- a 4.3.1. pont feltételei nem teljesülnek,
  - a beüzemelő élet- és/vagy vagyonbiztonságot veszélyeztető körülményt tapasztal,
  - akkor is, ha az élet- és/vagy vagyonbiztonságot veszélyeztető körülmény az üzembe helyezés folyamata során, annak megkezdése után merül fel (pl. tartós égéstermék visszaáramlás tapasztalható).

Az élet és vagyonbiztonságot közvetlenül nem veszélyeztető szakszerűtlenség fennállása esetén megtagadható a gázfogyasztó készülék üzembe helyezése.

A gázfogyasztó készülék beüzemelés bármely okból történő megtagadása esetén ennek tényét írásban rögzíteni kell, a tapasztalt hiányosságok, szabálytalanságok és a kijavításhoz szükséges intézkedések megadásával.

- 4.3.3. A gázfogyasztó készülék beüzemelőjének feladata a kezelő (tulajdonos vagy a kezeléssel megbízott személy) kioktatása a készülék használatát illetően. A készülék üzemképes átadását és a kioktatás megtörténtét - az üzembe helyezési munkalapon - a tulajdonos vagy a kezeléssel megbízott személy aláírásával minden esetben igazoltatni kell. Ennek során a gázfogyasztó készülék kezelési utasításának meglétéről meg kell győződni, szükség esetén azt pótolni kell.

5. CSATLAKOZÓ- ÉS FOGYASZTÓI VEZETÉKEK FELHAGYÁSA, MEGSZÜNTETÉSE

5.1. Általános előírások

A csatlakozó és a fogyasztói vezetékét átalakítani, üzemben kívül helyezni és elbontani csak az engedélyes hozzájárulásával szabad. Gáz alatt lévő csővezetékek és tartozékaik gázmentesítését, a gázmérő bármilyen okból történő leszerelését csak az engedélyes vagy megbízottja végezheti.

A munka megkezdése előtt értesíteni kell azokat a fogyasztókat, akiknek a gázellátását ez a művelet érinti, vagy korlátozza. A művelet elvégzésének fő szabályait szabvány⁹⁹ határozza meg.

5.2. Üzemben kívül helyezés műszaki-biztonsági körülményei

Minden üzemben kívül helyezni szándékozott vezetékszakaszt le kell választani a gáz utánpótlást biztosító csőszakasztól.

Az üzemben kívül helyezést az engedélyes technológiai utasítása alapján készült műveletterv szerint kell elvégezni.

⁹⁹ EN 12327:2000 Gázellátó rendszerek - Nyomásvizsgálat, üzembe helyezési és üzemben kívül helyezési eljárások - Funkcionális előírások